

(המשך מעמוד 15)

ארידור נקט שורה של צעדים פשוטים-לכאורה, שנגדו כליל את הדרך האורתודוקסית של הכלכלנים המיקצועיים, אך שהתאימו מאוד לצרכים של מיפלה הרוצה לנצח בחירות.

התוצאה היתה אחת ההפתעות הגדולות של תשמ"א. הוא הצליח מעבר לכל המיוחל: מצביחיהו בארץ השתנה כליל. גם בשכבות דלות-אמי

בספיקה מהווה הצמרת של הליכוד הבורה מדי-מרשימה. אך שניים תרמו תרומה ממשית לניצחון. שניהם הפתיעו.

יורם ארידור הגשים השנה את הפסוק התנ"כי "אבו מאסו הבונים היתה לראש-פינה."

העסקן ארוך-הקומה, בעל הכישרון הבלתי-רגיל להקיף ריז תדמית שחצנית ולעורר אליו התנגדות אינסטינקטי-

צות-הברית הגיעו לנקודת-משבר, וכך גם היחסים עם מצריים, שהפסיקה את השיחות על האוטונומיה.

שום פרט לא סימל את המצב בראשית השנה כמו העובדה, שכימעט נשכחה בסופה: שממשלת-הליכוד לא סיימה כלל את תקופת-כהונתה. אף שלא הופלה בהצבעת אי-אמון, ואף שהיתה בעלת רוב פרלמנטרי עד הסוף, היא החליטה להקדים את הבחירות ולפורז את עצמה.

היה זה סימן של התעייפות, של התמוטטות פנימית, של אובדן כוח-החיים.

ואז, כמו עוף-החוד האגדתית, קם הליכוד מעפרו. מנחם בגין קם לתחייה.

בסוף תשמ"א עוד התווכחו רבים על הסיבות של תופעה פסיכרוסומטית מוזרה זו. האיש שנראה כאילו איבד את החיות שלו, ואולי אף את עשתונותיו, שהיה נתון במצב של נתק אישי וחברתי, שהניח לאנשיו להשתובב בממשלה — הפך לפתע אדם אחר.

"בגין הישן", "בגין במיטבו" התעורר ועשה שמות בריבוי מחזור ומכות. מנהיג-חרות, שכאילו היה עצור בין פורגי-החוב שרואי הממשלה, השתחרר. הדמגוג העולאי, ששתק במשך שלוש שנים וחצי, פתח את פיו והפיק מרגליות.

הוא היכה את מנהיגי העולם בשוטים ובקרבנים. הלמוט שמידט הגרמני, ברנו קרייסקי האוסטרי, בוטרוס בוטרוס-ע'אלי המצרי, כספר ויינברגר האמריקאי — כולם הרגישו את נחת זרועו המילולית, בסידרת נאומים שגרמו לתקריות בינלאומיות.

בעזרת הנוצרים בצפון-לבנון, גוריי ישראל, הרתיח בגין את המצב בלבנון, הפיל שני מסוקים סוריים וגרם למשבר-הטילים. הוא הפציץ את הכור הגרעיני העיראקי ליד בגדאד, ולאחר מכן את "מיפקדות המחבי לים" בלב ביירות. מעשים אלה, ובייחוד הריגת יותר מ-300 אזרחים של ביירות — גברים, נשים וילדים — זינעו את העולם, גרמו במאמרי העיתונות המכובדת לפיקפוק פומבי בשפיות-דעתו של בגין. אך בתוך ישראל הם הנחילו לו את אהדת ההמונים, ובייחוד בשני ציבורים בעלי חשיבות מרעית: בני עדות-המיזרח והנוער.

בבחירות לוועידת ההסתדרות, שנערכו בחודש אפריל, כבר היה ברור כי הליכוד מתאושש. ביום הבחיי

משה דיין כשודר"ים בפלוג'יה, אחרי שגילה שוסע ב-1977 למארוקו בתחכופשת

צעים החל מירוק אחרי מכשירי-טלוויזיה הקווי מים בצבעים ושאר האביזרים הביתיים שמהם מורכבים הלומותיהם של הישראליים המצויים. דהירת האינפלציה הואמה.

הצלחה זו הכשירה את הקרקע לעלייה המחודשת של בגין, ואולי אף השפיעה עליו אישית.

ההפתעה השנייה באה מצד דויד לוי. בראשית הכהור נה של הממשלה הפך האיש מבית-שאן מוקד למאות בדיחות מרושעות, בעלות נימה גיזענית מובהקת ("דויד לוי התחיל ללמוד מישפטים. מדוע? הוא כבר גמר ללמוד מילים").

בתשמ"א נעלמו הבדיחות. דויד לוי התגלה כמנהיג אותנטי של הציבור, שהתדפק על דלתות השידטון: הציבור של בני עדות-המיזרח.

אף שנאמנותו הראשונה של ציבור זה היתה נתונה למנחם בגין אישית, לא היה ספק בכך שדויד לוי עזר לבצר נאמנות זו.

לצידם של שני אלה בלטה דמות, שהוסיפה תרומה אותנטית לפולקלור ההיתולי של השנה: יעקוב מרידור, קודמו של בגין בפיקוד על האירגון הצבאי הלאומי. האיש שבגין משתדל מזה זמן רב למנות כיוורו גם בהנהגת הליכוד והמדינה.

בשיא מערכת-הבחירות הודיע מרידור כי תורת אייני שטיין הופרכה על-ידי אנשיו האלמוניים, וכי מצא שייטה להפקת אנרגיה יש מאין, לפיתרון של בעיות-האנרגיה של העולם ולשיחרורו מעול התלות בנפט הערבי.

בשבוע האחרון של תשמ"א עדיין נשארה המצאה מהפכנית זו בכחינת סוד כמום — מקור לא-אכזב לבדיחות.

ויליאם שקספיר אהב להעלות מוקיון כזה בשיאה של עלילה דרמטית, כדי ליצור הפסקה במתיחות ולגררם להתפרקות של רגע. לפני התחדשות העלילה ביתר-שאת.

איש השנה

העלייה היתה ניצחון הליכוד — סיבותיו העמוקות בנבכי האומה, השלכותיו לגבי המציאות החדשה, ובעיקר: התוצאות הצפויות בעתיד הקרוב והרחוק. היה ברור כי ניתוח הסיבות, ההשלכות והתוצאות האלה הוא שצריך להביא לאיתור איש-השנה תשמ"א.

מפכ"ל הרצל שפיר לפני הדחתו מתפקידו על-ידי השר יוסף בורג

בית הגובלת בשינאה, לא נחשב בתנועתו כחומר שממנו קורצו שרים. כאשר הוקמה ממשלת-הליכוד הראשונה לא עלה על דעת איש למנות כשר. הוא נאלץ להסתפק בתואר של סגן-שר, ורק מעטים ידעו כי במשך תקופה מסויימת, כאשר מילא את מקומם של שישה שרים, הצליח במשימה.

כאשר התפטר הורביץ מתפקיד שרי-האוצר, נערך חיפוש נואש אחרי מחליף. איש לא היה מוכן להכניס את עצמו למלכודת, שבה כימעט וחוסלו שימחה ארידור וייגאל הורביץ, שנחשבו כמומחים כלכליים. בלידת בר-יהו, פשוט מחוסר מועמד מתאים כלשהו, הופקד ארידור על התפקיד כפוי-הטובה, מתוך הנחה שבחודשים המעטים שנותנו עד לבחירות לא יספיק ללגלל הרבה.

רות לכנסת הפכה התאוששות זו העובדה המרכזית של השנה.

שידטון הליכוד חדל מלהיות אינטרמצו, אפיוורה חולפת, תאונת-דרכים בנתיב המדינה. הוא הפך עובדה פוליטית מרכזית, עובדתית קבועה, ביטוי למציאות פוליטית חדשה.

ארידור: אבן מאסו הבונים

הניצחון היה ניצחון של בגין, אך סייעו בידו כמה מעוזריו.